

Художник **Рене Маґрітт** залишив по собі «зірковий» слід у прямому розумінні — ім'ям митця назвали астероїд №7993, відкритий 1989 року. Люлька, пан у котелку, голуб, світле небо над нічною землею, пухнасті хмари, яблуко — ці образи глибоко засіли у нашому колективному несвідомому. Ними активно послуговуються у рекламі, вони раз по раз вигулькують у логотипах та вивісках. Маґріттові полотна й образи стали чи не найбільш упізнаваними мистецькими елементами у сучасній попкультурі.

Як саме у творчості Маґрітта перетинаються популярна культура і мистецтво? Одна з розгадок криється у загадковості його робіт. Для Маґрітта таємничість була основою буття. Незадовго до смерті художник сказав: «Загадковість притаманна чужим культурам, глибинам моря — і це загадковість незнаного. Але і знане теж не позбавлене загадковості...».

Роботи Маґрітта утаємничують відоме і перевертають його з ніг на голову. Художник постійно перевтілював власні образи та створював безконечні візії й ре-візії і митця, і мистецтва. На автопортреті 1947 року «Визволитель» Маґрітт зобразив себе глашатаєм таємничості. Зайве й казати, що в основі сюжету лежить фотографія митця, який саме зібрався писати цю картину.

Початок

Таємничістю пронизана не лише творчість Маґрітта, а і його біографія. Спогади художника про його життя раз по раз перетворюються на дивовижні оповіді, розмивають межі між реальним та вигаданим, і складно зрозуміти, де правда, а де брехня. Сам Маґрітт стає персонажем — таким собі невловимим «я», що постійно саботує наші спроби зрозуміти, ким же він був насправді.

Достеменно відомо те, що Рене-Франсуа-Гіслен Маґрітт народився 21 листопада 1898 року у будинку номер 10 по вулиці Де-Ла-Стасьйон у містечку Лессан провінції Ено, у франкомовному регіоні Валлонія на північ Бельгії. Батько Леопольд Маґрітт і мати Регіна Бертеншам походили з давніх місцевих родин. Вони одружилися 2 березня 1898 року, тож Рене, певне, «привезли» з медового місяця. У свідцтвах про шлюб Леопольд записаний комівояжером, а Регіна — модисткою. Коли Рене був малий, його батько часто змінював місце роботи: був продавцем практичних і малопривабливих товарів на зразок олії та бульйонних кубиків, тому родина не раз переїжджала. Молодші брати Рене народилися за новою адресою у містечку Джіллі — 1900-го Реймонд, а 1902-го Поль. Реймонд виріс успішним бізнесменом і майже не спілкувався з сім'єю, натомість Поль усе життя підтримував близькі стосунки з найстаршим братом. Ще малим за свій смак до

моди він отримав прізвисько «Марізі», а коли виріс, музикував і працював над проєктами разом із Рене та його друзями-митцями. Між 1927-м і 1930-м він навіть приєднався до Рене у Парижі, а після повернення у Бельгію двоє братів заснували рекламну фірму Studio Dongo.

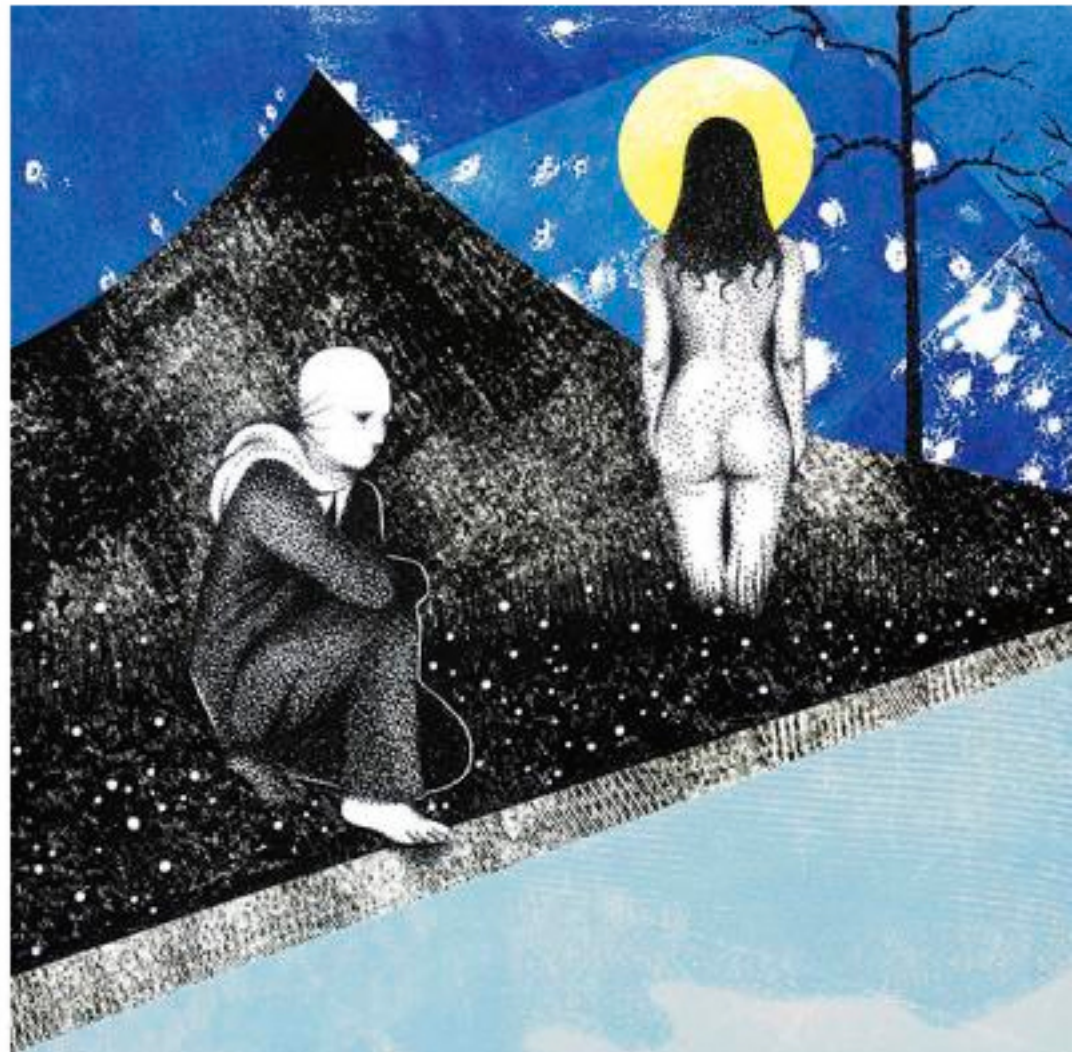
1904 року молода родина переїхала у містечко Шатле на ріці Самбр, де прожила майже десятиліття. 1910-го дванадцятилітній Рене почав ходити на заняття з малювання, а 1911-го сім'я переселилася у більший будинок за номером 95 на Рю-де-Гравель. Він мав модний тоді фасад у стилі ар-нуво і був зведений на замовлення мес'є Магрітта.

Магрітті скидалися на нормальну і щасливу бельгійську сім'ю середнього класу — у міру забезпечену та цілком прогресивну. Та за рік після переїзду у новий дім ситуація в родині змінилася кардинально.

Пол, Реймонд і Рене
Магрітт, бл. 1905 р.

Мисл. Магрітта, Брюссель

Мати Магрітта довгий час боролася з депресією та не раз намагалася покінчити з життям. Щодно чоловік замикав її у спальні, але удосвіта 24 лютого 1912 року вона таки утекла. Регіна стрибнула з моста недалеко від дому, і її тіло знайшли лише через 19 днів.

Магрітт нечасто говорив про смерть матері, але трагедія, схоже, знайшла відображення на його картинах. Це на неї натякають завуальовані та порожні обличчя і голі жіночі тіла на воді, обернуті від глядацьких поглядів.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

«Учора зранці з річки Самбр за териконом підняли тіло зниклої жінки».

Journal de Charleroi, 13 березня 1912 р.

«Повідомляється про зникнення Регіни Вертеншам, мадам Маґрітт, що мешкає за адресою Рю-де-Гравель, 95, Шатле. Її не бачили з 4:30 ранку неділі. Вік 40 років, зріст 162 см, доволі повнотілої будови; чорні очі та брови. Була одягнена у домашній халат із червоними і білими смужками, білу бавовняну нічку сорочку з мереживом на шиї, чорні вовняні шкарпетки. На руці мала золоту обручку з написом 2-9-98 усередки».

Journal de Charleroi, 24 лютого 1912 р.

Враження на все життя

Чи не найяскравіший спогад дитинства залишився від зустрічей на старому цвинтарі в Суаві. По смерті матері батько відвіз Рене у Суаві пожити трохи з бабусею і тітками. У лекції «La ligne de vie» («Лінія життя») 1938-го Маґрітт розповідає:

«Я любив бавитися на старому занедбаному цвинтарі провінційного містечка з однією дівчинкою. Ми шастали склепами — ті важкі ковані двері можна було припідняти, — а тоді вибігали назад на світло, де на центральній алеї столичний митець писав картини. Та доріжка з розваленими кам'яними колонами, присипаними мертвим листям, була неймовірно мальовничою. Мистецтво живопису видалося мені тоді безконечно чарівним, а митець — обдарованим вищими силами».

Схоже, цвинтарні вилазки розбудили у Маґрітта невмирущу зацікавленість камінням і закам'янілістю. На багатьох його картинах зображені надгробки та труни. Пізніше, наприкінці 1940-х та у 1950-х, він напише низку полотен у техніці ґризайль, із використанням сірих монохромних фарб для створення ефекту скульптури. Суть техніки у тому, щоб за допомогою фарб створити враження, ніби перед нами — кам'яний скульптурний рельєф. Натомість Маґрітт хотів показати знайомі предмети і людей так, ніби вони обернулися на камінь. Він випробовував межі між живописом та скульптурою і мовби натякав, що закам'яніле — то є наші спогади.

Дітей Маґрітт виховували гувернантки, які, щоправда, надовго не затримувалися. Аж доки в їхньому житті з'явилася Жанн Вердеен зі своїм сином. Вона стала їхньою домоправителькою, а пізніше — цивільною дружиною Леопольда. 1913 року сімейство переїхало у сусіднє містечко Шарлеруа, щоб Рене міг піти у старшу школу. Чи то через складнощі підліткового віку, чи то через смерть матері він навчався досить погано, хоча за малюнки приносив високі оцінки. Після вторгнення німців 4 серпня 1914 року Рене перестав ходити до школи, а у листопаді того ж року сім'я повернулася у свій будинок у Шатле. Рік по тому Маґрітт переїхав до інтернату у Брюсселі. Про його життя там відомо небагато — у переписі населення міста він значиться як «dessinateur» (рисувальник). Сам Маґрітт мало розповідав про цей період: «Під час Першої світової війни я навчався у Брюссельській академії. Пробув там два роки. Жив сам у досить вільному інтернаті та нечасто ходив на уроки». Записи свідчать, що Маґрітт почав навчатися у Королівській академії витончених мистецтв аж 1916 року.

Сироба неможливого
René Magritte, 1928 р.

Полотно, олія, 105 x 81 см
Eau-forte by Anichin, Iproronto

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>